

1. A SZAKESTÉLYEK ÁLTALÁNOS MENETE

Miután az előző napokban a Majordomus által kiosztásra kerültek a meghívók (invitáló czédulák). A feltüntetett helyen és időben megjelennek a résztvevők kupáikkal és a **megfelelő öltözékben** (egyenruha hiányában a fiúk öltönyben a lányok szoknyában és blúzban). Az ajtótól a balekcsősz és a fuhrwerkek a helyükre irányítják az érkezőket. **A balekokat külön - terítetlen -asztalhoz ültetik.** Az asztalokon zsíros kenyér, sör és gyertya várja a résztvevőket. Maga a szakestély a Cantus által intonált „**Sza-sza-szakestélyt ...” kezdetű nótával kezdődik, melyet az elnökválasztó dal követ:** „Nincs még nekünk elnökünk, elnökünk, elnökünk...””, melyre egy hang bekiabálja a tömegeből: - Legyen az elnökünk egy balek! - Erre a tömeg hangos pfujolásba kezd, majd ismét a Nótabíróé a szó: „Majd lesz nekünk elnökünk, elnökünk, elnökünk ...”. Ezt mindaddig folytatódik, míg a megfelelő személy neve el nem hangzik, akit hangos - Vivát! - felkiáltással üdvözlő a szakestély. **A megválasztott elnök a Praesidium asztalához megy,** vállára veszi az elnöki szalagot miközben a Szakestély a „Van már nekünk elnökünk, elnökünk, elnökünk ...” kezdetű sort énekl.

- Tisztelet tisztelettel átveszem, a szakestély bizalmát megköszönöm - szól a Praeses, majd folytatja: - Szakestély gyertyát gyújts! - E felszólítás szintén a régi időkből maradt, hiszen akkoriban még a gyertyán és bányászmeccsen kívül nemigen volt mivel világítani. Ezt követően a Cantus felállva a „**Cimbora ma rá rád köszöntöm ...”** című nótával üdvözlő a Praesest, amire az, az Elnök dalával válaszol. Ezek után **az Elnök kijelöli a tisztségviselőket.**

A Majordomussal (aki mellette ül az elnöki asztalnál) **felolvastatja a Házirendet.** Házirendet a II. világháború óta írják, amikor is a sok kívülálló katona, illetve pártfunkcionárius számára elő kellett írni a megfelelő viselkedés szabályait. Ma erre elsősorban a balekok miatt van szükség, hiszen a többiek már úgyis tudják, hogyan kell viselkedni.

A **HÁZIREND** több pontból áll, melyek általában a következőket tartalmazzák (gyakran vicces vagy esetleg verses formában):

- A Szakestély apropója, célja
- A Szakestély megszólítása (Mélyen tisztelt Szakestély, Magas Praesidium, Legmagasabb Praeses)
- Az elnök személyének felsőbbrendűségét
- Szakestélyen sértődésnek helye nincs!
- A sörpárbaj (Bierscandal) szabályait
- A felszólalás kérését (és erre az Praeses választ)
- Az elnök által adott vezényszavakat az ivásra
- A „folyó ügyek” elintézésének lehetőségét
- Sörimpotencia bejelentése

Ezeket kívül természetesen tartalmazhat speciális pontokat (pl. A teremben dohányozni nem szabad!).

A Házirendet a Háznagy előzőleg pauszra megírja, szép cikornyás betűkkel és **felolvasása után a legöregebb résztvevő aláírásával és sörével hitelesíti** azt. Erre általában ekset iszik a szakestély. Ezek után a résztvevők felállnak és begombolt egyenruhában a Cantus intonálása mellett, **eléneklük a szakok himnuszait** (elegendő a 3 ősi szak + az aktuális szak himnuszát). Ezek után az elnök ismét ekset rendel, és a vendégkarok tiszteletére elénekelte a „**Vendégköszöntő**” nótát, amit szintén eks követ. **A Szakestélyeket megnyitó első felszólalást szokták „komoly pohárnak” nevezni,** mivel ennek tartalma még valóban komoly és egyfajta vitaindító, melyhez utána hozzá lehet szólni. Ezt egy előre felkért tanár vagy veterán néha maga a Praeses mondja el. Ezek után már szabadabban következnek a fel- és hozzászólások és ezeket a Cantus Praeses által intonált vidám (ill. a felszólalás témájához kapcsolódó) nóták váltogatják. Célszerű még itt a komoly részben megejteni - amennyiben van ilyen - a gyűrűavatást, balekkeresztelést, stb., mert ilyenkor még lehet fegyelmet tartani, később már az alkohol hatására emelkedettebb lesz a hangulat. Még ebben a részben szokták átadni ajándékaikat a testvérszakok képviselői, valamilyen rövid hozzászólás formájában. **A vidám részt szokták általában bevezetni egy „vidám pohár” -nak nevezett felszólalással,** melyet előre felkért jó humorú oktató, diák vagy veterán ad elő. A továbbiakban így már csak vidám nótázgatással és anekdotázással folytatódik a Szakestély hivatalos része, majd mikor már tetőfokára hág a hangulat, kiosztásra kerül az est fénypontja, a krampampuli (ha készült), amit a „Krampampuli...” nóta éneklése kísér. Ezek után a Szakestély hivatalos részének bezárására ad utasítást az Elnök. A Nótabíró szólóban intonálja a „Gaudeamust igitur” -t, aminek a 2. versszakára az egész terem feláll, ezt követi a „Ballag már a vén diák ...” kezdetű nóta, melyet összefogódzva és a dal ritmusára hullámozva énekel mindenki. Ekkor felkapcsolják a villanyt és még mindig állva éneklük a „Szakestély végére” című dalt, majd a Praeses „szabad folyást” enged mindenféle nedűnek és hangulatnak, így kezdetét veszi a hajnalig (de néha reggelig) tartó kőtetlen mulatozás.

2. A SZAKESTÉLY TISZTSÉGVISELŐI

Praeses (Prézesz) - Elnök: A szakestély legfőbb tisztségviselője (primus inter pares) és teljhatalmú ura, akinek szava szent és sérthetetlen. Feladata a szakestély levezetése a tisztségviselők kinevezése. Az elnök utasításait minden résztvevő köteles betartani. Szalagja széles fehér színű volt hajdanán, ma legtöbbször a szak színének megfelelő.

Majordomus (Majordómusz) - Háznagy: Feladata a szakestély megszervezése, előkészítése (teremfoglalás, étel-ital beszerzése). A házirend megírása és felolvasása is az ő feladata, ezenkívül kijelöli a szakestély idejére a Fuhrwerk(ek)et és ha kell a garatöröket. Szakestélyen az elnököt helyettesíti ha szükséges. Szalagja széles kék színű.

Fuchsmajor (Fukszmajor) - Balekcsős: Feladata az érkezők fogadása, helyükre kísérése, a baleksereg irányítása és fegyelmezése. Az elnök rajta keresztül kommunikál a setét baleksággal. Szalagja fekete színű.

Cantus Praeses (Kantusz Prézesz) - Nótabíró: Feladata a szakestély folyamán az elnök utasítására nóták intonálása (beéneklése). Szalagja piros színű.

Contrapunkt (Kontrapunkt) - Ellenpont: Az elnök visszhangja, helye általában az elnöki asztallal szemben a terem másik végén van. Feladata az elnök szavainak felerősítése, tréfás elferdítése. Szalagja sárga színű (esetleg zöld). Mivel régen nem volt mesterséges hangosítás, így hát az elnök utasításait ő továbbította a szakestély többi résztvevője számára.

Fuhrwerk (Furverk) - Fuvaros: A Majordomust segíti. Feladata gondoskodni arról, hogy az asztalon mindig legyen megfelelő mennyiségű étel, ital. Köteles a rendbontókat kivezetni a teremből. (Selmecen a fuhrwerk feladata volt az ittas egyének hazavezetése is.) Szalagja nincs.

Saufcomissarium (Szaufkommiszárium) - Vigalomhírnök: Szintén a Háznagy segítője, sajnos napjainkban már nem ismert tisztség. Régen a Burschenschaftok idejében feladata volt a szakestélyre összehívni a tagokat (körbejárva a városi kamarákat és kocsmákat), illetve a Schachttag után hazakísérni az elázottakat. Szalagja keskeny, kék színű volt.

Konzekvencia: Feladata az elnök tévesztései után „levonni a konzekvenciát” (egy sörrel teli korsó fenéig ürítésével), melyet hangos „Vivát Praeses” felkiáltás előz meg. Előfordul, hogy egy elnök több konzekvenciát is „elfogyaszt” az est folyamán. Szalagja nincs.

Leibfuchs (Lejbfuksz) - Garatőr: A Szakestély tisztségviselőinek, illetve más prominens személyiségek (pl. professzor) „csaposai”, és azok kérésére nevezi ki az elnök vagy a háznagy. Feladata gondoskodni arról, hogy aki mellé kinevezték az előtt mindig teli korsó álljon. A század első felében még csak kohlenbrenner lehetett, balek nem. Manapság általában egy-egy csinos balekinát jelölnek ki erre a feladatra.

Etalonrészeg: A Szakestély jókedvének „fokmérője”, józansági mutatója. Feladata az elnök utasításait pontosan betartva inni, illetve egy betanult mondókát az elnök felszólítására a szakestély bármely időpontjában elismételni. Amikor erre képtelen tévesztés nélkül, akkor az elnök a szakestélyt berekeszti. Szalagja nincs.

Pater Krampampuli - Krampampuli főző mester: Feladata, hogy a szakestély ideje alatt megfőzze ezt a nagyszerű italt. Szalagja nincs.

3. FELSZÓLALÁS SZAKESTÉLYEN

Aki fél akar szólalni szakestélyen, annak erre engedélyt kell kérni a Praesestől: jobb kezét felemelve, hangosan „**Vocem preco(r)!**” szavakat mondja (ez annyit tesz: **Szót kérek!**). Erre az elnök válaszol: - **Habeas! (Megadom!),** illetve - **Non habeas! (Nem adom meg!).** Aki engedélyt kapott az feláll és mondókáját először, mindig a Szakestély megszólításával kezdi. Ha a felszólalás tartalma vagy stílusa esetleg nem tetszik az elnöknek, akkor „Silentium a felszólalónak!” szavakkal félbe szakíthatja azt.

Elhangzó kifejezések

- Contra bekapcsolva! Ez a Contra Punktoknak jelzi, hogy „be vannak kapcsolva”, tehát szabadon beszélhetnek, kontrázzhatják az elnök, illetve a felszólaló szavait.
- **Silentium!** szóra mindenkinek kötelessége csendben maradni.
- **Silentium eks!** A csend feloldását jelenti, mindenki beszélgethet (nem ordibálhat) a közelében ülökkel. Hosszabb szakestélyen az Elnök szünetet is szokott elrendelni (kb. 5-15 perc), mely időszakra megbomlik a rend.
- **Tempus helyemre és italomra!** Ezekkel a szavakkal, valamint bal kezét ökölbe szorítva és felemelve, illetve jobb kezét bal vállára téve távozhat a teremből az, akinek hólyagja már nem bírja a további söröket befogadni.

- Vezényszavak az ivásra:
Eks! (Pro poenta)- Fenékg!
Tükrös!-(Blume)! Félig!
Lefety!-Tetszés szerinti mértékben!

4. SÖRIMPOTENCIA

Ezt annak kell bejelenteni, aki a szakestély hivatalos italát, a sört (gépészeknél bort) valamilyen oknál fogva nem veheti szervezetébe. Ezt a szakestély hangos pfújolása szokta kísélni, de elmés indoklás esetén a Praeses engedélyt ad más ital fogyasztására, vagy ha rosszkedvű büntetőitalt rendelhet ki.

5. SÖRPÁRBAJ

Sörpárbajra akkor ad engedélyt a Praeses, ha valamely két résztvevő összekülönbözött és sérelmük orvoslására nem látnak más módot. Ilyenkor a párbajozók 2-2 segédet (de akár több is lehet) választanak maguk mellé (gyakran ők isznak a valódi párbajozók helyett), illetve az Elnök még kijelöl egy párbajbíró, aki általában egy idősebb veterán vagy tanár. Ha a sértett fél gépész akkor joga van kérnie, hogy borból vonják le a párbajt. Az ivóedényeket a párbajbíró „beszintezi”, majd a párbajozó felek egymással háttal állva a párbajbíró -Ajakhoz! Ajaktól három ujjnyira! Garatra! Eks! - vezényszavaira megkezdik az ivást. Aki először emeli feje fölé lefordított korsóját és kiáltja el az előre megbeszélt jelszót az a győztes. A legyőzött fél sörkontárnak nevezetik. **balek nem vehet részt sörpárbajban** hiszen neki amúgy sincs soha igaza! A Firmák gyakran szakestélyen kívül is így döntenek el a vitás kérdéseket.

6. A KRAMPAMPULI

A krampampuli készítésére a Praeses „Páter Krampampuli” -t (Krampampuli főző mestert) jelöl ki, a szakestély elején ő a segédjével elvonul és a terem valamely zugában neki áll főzni azt. A jól sikerült nedűk receptjeit a mesterek sokáig féltve őrzik. A krampampuliba való gyümölcsöket (dió, mazsola, mandula, befőttek, almakompót) már legalább egy nappal a szakestély előtt rumban áztatják, és ezt adják a fahéjjal, szegfűszeggel, vaníliával, gyömbérrel stb. ízesített forró vörös borhoz. Ehhez még egyéb gyümölcspálinkákat és rumot tesznek, majd együtt főzik. A lé tetejére vajdarabot tesznek, mely megolvadva megakadályozza az alkohol gyors elpárolgását. Az üst fölé rácsra helyezve cukorhalmot tesznek, melyre rumot öntenek és meggyújtanak, így a cukor megolvadva karamell formájában csöpög az üstbe. Amikor a Páter Krampampuli jelzi, hogy kész az itóka az elnök kóstolót vesz, és engedélyt ad a felszolgálásra. Ilyenkor általában meggyújtják a párolgó gőzt ami szép kékes fényvel világít. Krampampulit nevesebb szakestélyekre (balekkeresztelő, Gyűrű- és Kupaavató) szoktak készíteni.